

XXXVIII Konkurs Gry Na Instrumentach Pasterskich Im. Kazimierza Uszyńskiego

Tegoroczna edycja odbędzie się w Muzeum Rolnictwa im. Ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu w dniach 1-2 XII 2018 r. W konkursie uczestniczą instrumentalisci grający na mazowiecko-podlaskich ligawkach, góralskich trombitach, kaszubskich bazunach oraz na innych instrumentach pasterskich.

Trzydzieści siedem lat istnienia Konkursu uratowało od zapomnienia muzykę pasterską oraz instrumenty. Reaktywowało tradycję gry na trąbach i instrumentach pasterskich. W ciągu kilkudziesięciu lat trwania tego wydarzenia powstały nowe ośrodki propagujące i uczące gry na ligawkach oraz innych tradycyjnych instrumentach. Wydarzenie realizowane jest dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Każdego roku w Konkursie bierze udział ponad 150 instrumentalistów, z których około 70 to dzieci w wieku do 16 lat. W Konkursie, oprócz wykonawców z Polski, występowali już instrumentalisci z Finlandii, Meksyku, Australii, Hiszpanii, Bułgarii, Irlandii, Szkocji, Niemiec, Litwy, Słowacji, Ukrainy, Białorusi, Węgier. Uczestnicy reprezentują różne regiony Polski - Podlasie, Mazowsze, Kurpie, Lubelszczyznę, Podhale, Beskid Śląski, Kaszuby, Wielkopolskę, Małopolskę.

Uczestnicy podtrzymują jednocześnie Adwentowy zwyczaj gry na instrumentach pasterskich w swoich rodzinnych miejscowościach poprzez przygotowywanie się do Konkursu. Dźwięki tradycyjnych instrumentów można słyszeć o zmroku lub wczesnym rankiem w okresie Adwentu.

Zachowanie, przekazywanie i utrwalanie autentycznych wartości kultury ludowej jakimi są prezentacje instrumentów oraz tradycyjnych melodii, powoduje, że jest to jedna z nielicznych imprez kulturalnych w naszym kraju pielęgnująca i podtrzymująca tradycje polskiego ludu i polskiego chrześcijaństwa.

Historia Konkursu sięga 1975 roku, kiedy to Muzeum rozpoczęło działania nad reaktywacją tradycji gry na ligawce. O jednym z najstarszych instrumentów w Polsce - ligawce pierwsze wzmianki pojawiły się w 1778 r. Pisali o niej w swoich pracach m. in. Oskar Kolberg, Zygmunt Gloger. Zwyczaj ten trwał na wsi południowego Podlasia i północno-wschodniego Mazowsza do II wojny światowej. W czasie okupacji Niemcy zakazali posiadania i grania na ligawkach, obawiając się przekazywania umownych sygnałów przez podziemie. Po wojnie obyczaj grania na ligawkach zanikł prawie całkowicie. Początkowo Konkurs o zasięgu regionalnym został w 1980 roku przekształcony w Ogólnopolskie wydarzenie oraz rozszerzony o konkurencje innych trąb pasterskich. Z biegiem lat, rozrastający się zasięg tego wydarzenia przyciągał kolejne inne instrumenty pasterskie, a co za tym szło, kolejnych uczestników z Polski oraz z zagranicy. Rok rocznie zgłaszają się do Konkursu grupy narodowe i regionalne, chcące popularyzować swoje tradycje. Organizowany od trzydziestu pięciu lat Konkurs Gry na Instrumentach Pasterskich ma na celu kultywowanie zwyczaju umiejętności grania na instrumentach pasterskich wszędzie tam, gdzie takie instrumenty i osoby na

grania na instrumentach pasterskich wszędzie tam, gdzie takie instrumenty i osoby na nich grające występują w Polsce oraz w krajach europejskich. Jest to doskonała możliwość zaprezentowania tradycyjnych melodii, umożliwienie nawiązania kontaktów między wykonawcami tradycyjnej muzyki pasterskiej oraz podtrzymywanie i popularyzacja gry na instrumentach pasterskich. Uczestnicy wykonują melodie charakterystyczne dla danego instrumentu pasterskiego oraz regionu, z którego pochodzą. Dodatkowego charakteru nadają też regionalne stroje ludowe, w których występują instrumentalisci. Konkurs stwarza jednocześnie doskonałą okazję do osobistego kontaktu i spotkania wielu zainteresowanych tematem, a tym samym porównania efektów dźwiękowych i budowy instrumentów pasterskich występujących w różnych regionach Polski i Europy.

Konkurs został zaplanowany jako impreza dwudniowa. Pierwszego dnia - 1.12.2018 - odbędą się przesłuchania uczestników w kategoriach: trąby pasterskie (ligawki, trombity, bazuny, rogi pasterskie) odrębnie w kategorii dzieci do lat 10ciu, do lat 16stu i dorosłych oraz w kategorii inne instrumenty pasterskie, również w dwóch kategoriach wiekowych - dzieci i dorośli. W jury Konkursu zasiadają etnografowie, etnomuzykolodzy i muzykolodzy m.in. z Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytetu Warszawskiego, Muzeów. Drugi dzień 2.12.2018 – to uroczyste podsumowanie Konkursu, ogłoszenie wyników Konkursu we wszystkich dziesięciu kategoriach, koncert galowy, podczas którego wystąpią laureaci oraz zakoncertują zespoły z Polski i z zagranicy.

Anna Uszyńska, Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu
fot.: Materiały organizatora

